

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права та лінгвістики

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

круглого столу

«Актуальні проблеми децентралізації в Україні»

25 вересня 2015 року

Біла Церква

2015

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Сахнюк В.В., д-р вет. наук, проректор з НДР;

Сокольська М.О., зав.редакційно-видавничого відділу;

Борщовецька В.Д., канд..пед.наук, декан факультету права та лінгвістики;

Бровко Н.І., канд..юр.наук., зав.каф. історії, теорії держави і права та державного будівництва;

Ковальчук І.В., канд..юр.наук., доцент каф. історії, теорії держави і права та державного будівництва;

Мельник О.Г., канд.юр наук., координатор НТТМ факультету.

повинен не тільки добре розуміти особисту відповідальність, але і бути готовим узяти її на себе при вирішенні проблем місцевого співтовариства [Борденюк В. Механізм державного управління як система органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування // Право України. – 2005. – № 6. – С.175].

Україна взяла курс на децентралізацію, що тягне за собою реформування органів місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

Світові надбання свідчать, що місцеві проблеми можуть ефективно вирішуватись тільки на місцевому рівні. Держава ніколи не дійде до проблем кожного села чи міста, кожної вулиці чи двору. Всі постсоціалістичні країни центрально-східної Європи пройшли шлях децентралізації. І усі вони від цього отримали величезний поштовх для свого розвитку. Шлях, який обрала Україна, передбачає передачу повноважень, щодо вирішення місцевих проблем на низовий, базовий рівень, рівень місцевого самоврядування - в села, селища, міста там де громаді самій видніше, які проблеми вирішувати в першу чергу. Разом з цим громадам держава передає зараз і повноваження, і фінанси, і відповідальність. Голова об'єднаної територіальної громади не буде мати над собою начальника. Ніхто не зможе йому вказувати, що він має робити.

Таким чином, децентралізація сприяла б покращенню якості державного управління в нашій державі.

*ТЕРЕЩУК М. М., старший викладач
кафедри історії, теорії держави і права та державного будівництва*

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Відповідальність суб'єктів місцевого самоврядування як складне системне явище має розглядатися як специфічний прояв соціальної відповідальності, одне із поширених визначень якої визначає її як "обов'язок і готовність суб'єкта

відповідати за власні дії і вчинки та їх наслідки".

Юридична відповідальність постає абсолютно необхідною передумовою забезпечення стійкості та впорядкованості суспільних відносин. А множинність соціальних ролей учасників суспільних процесів унеможливорює уніфікацію їхньої відповідальності. З іншого боку, розмаїття форм відповідальності не може ототожнюватись із їх хаотичністю.

Функціонування суспільства як певної впорядкованої цілісності неминуче детермінує системність відповідальності. При цьому відбувається взаємоузгодження і поєднання окремих форм відповідальності, зумовлені специфікою суспільних відносин, стійкість яких забезпечує відповідальність, та соціальних об'єктів, задіяних у цих відносинах.

У вузькому значенні більшість науковців схильні розглядати юридичну відповідальність як одну із форм правового впливу на суб'єктів, що скоїли правопорушення, певний обов'язок перетерпіти негативні наслідки свого вчинку. З огляду на зазначене, під юридичною відповідальністю розуміють передбачені нормами права і здійснювані в правових відносинах у процесуальному порядку уповноваженими державою суб'єктами засоби державного примусу до особи, яка вчинила правопорушення, що тягне до неї обов'язок зазнавати несприятливих наслідків особистого, майнового або організаційного характеру, вид і міра яких передбачені санкціями правових норм. В.М.Сирих під юридичною відповідальністю розуміє психологічні, майнові чи інші обмеження, які за рішенням компетентного державного органу перетерплює громадянин чи інша особа за скоєне ним правопорушення. Поділяючи дану точку зору, Р.А.Ромашов підкреслює, що юридична відповідальність - це форма правового впливу, що пов'язана із покладенням на суб'єктів права обов'язку перетерпіти певні обмеження (негативні наслідки), передбачені санкціями юридичних норм та забезпечені засобами державного примусу.

Ураховуючи існуючий в юридичній літературі поділ юридичної відповідальності на перспективну і ретроспективну слід визначити особливості останньої:

- є різновидом соціальної відповідальності, одна із форм реагування держави на порушення встановленого порядку суспільних відносин чи забезпечується державою з використанням таких форм впливу, як заохочення, переконання;

- ґрунтується на державному примусі, на інших державно-правових засобах впливу, які складають зміст цієї відповідальності;

- передбачає як негативні наслідки майнового, так і особистого характеру (наприклад: позбавлення права займати певні посади чи займатися певною діяльністю; конфіскація майна, стягнення неустойки тощо), так і інші засоби впливу;

- єдиною підставою юридичної відповідальності є правопорушення;

- здійснюється в особливій процесуальній формі, дотримання якої є обов'язковою умовою та передбачено діючим законодавством;

- існує в межах спеціальних правоохоронних правовідносин, які виникають між компетентним органом держави і правопорушником та мають владно-розпорядчий характер.

Особливості відповідальності органів місцевого самоврядування в цілому визначаються двома ключовими чинниками. Перший - роль публічного управління як життєво необхідного засобу вирішення спільних проблем і задоволення загальних інтересів, забезпечення сталості та розвитку певних соціальних спільнот (територіальних колективів). Другий - здійснення цього управління уповноваженими органами та особами з використанням легального і легітимного примусу.

Отже, формування будь-якого суб'єкта місцевого самоврядування зумовлене потребою задоволення певного публічного інтересу. Ці суб'єкти не мають суб'єктивних прав і свободи вибору в багатьох випадках. Суб'єкти місцевого самоврядування за своїм покликанням є втіленням суспільної необхідності. Нереалізованість цього покликання загрожує непоправними втратами не стільки цим суб'єктам, скільки відносинам в цій сфері. .